Instytut Pamięci Narodowej

https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/185,Uroczystosci-pogrzebowe-Edwarda-Ciesli-ps-Zabawa.html
20.04.2024, 12:19

Uroczystości pogrzebowe Edwarda Cieśli ps. "Zabawa"

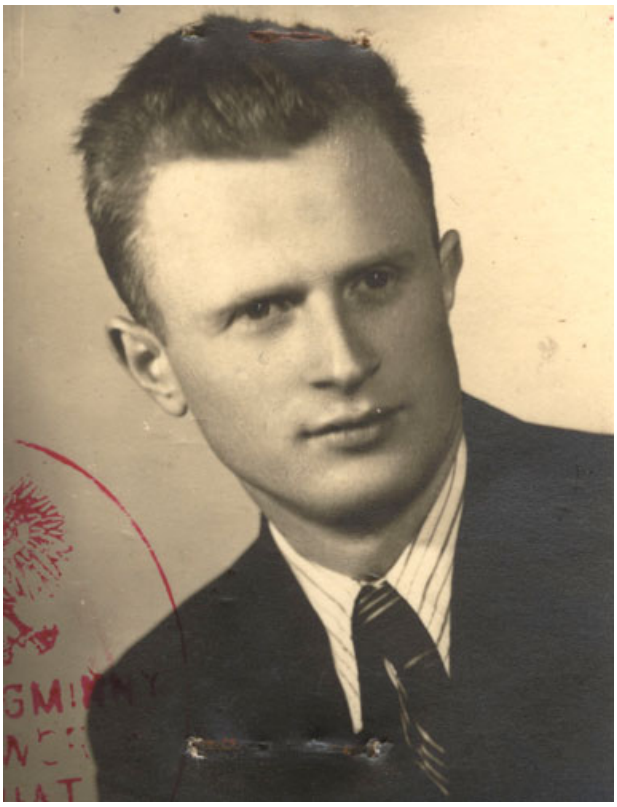

W dniu 3 października 2006 roku, z pełnymi honorami wojskowymi, pochowano wrodzinnym grobowcu na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, Edwarda Cieślę ps."Zabawa". zamordowanego wyrokiem sądu komunistycznego w 1952 roku. Rodzina przez54 lata bezskutecznie poszukiwała jego grobu. Dzięki działaniom wrocławskiegooddziału IPN, a w szczególności naczelnika Oddziałowego Biura EdukacjiPublicznej dr. Krzysztofa Szwagrzyka, udało się zlokalizować grób Edwarda Cieślina cmentarzu w Opolu-Półwsi, a następnie ekshumować szczątki w czerwcu 2006 r.

„Porucznik Edward Cieśla był typowym przedstawicielem swojego pokolenia. Jakwielu jego przedstawicieli, również on służył ojczyźnie, walczył i oddał za niążycie. To było najlepsze pokolenie w ciagu ostatnich 300 lat” – powiedziałprezes Instytutu Pamięci Narodowej, dr hab. Janusz Kurtyka podczas uroczystościpogrzebowych.

W uroczystości wzięli udział członkowie najbliższej rodziny, siostrzeńcy:Barbara Tabak – Chamiec oraz Jan Tabak z rodzinami, prezes IPN dr hab. JanuszKurtyka, naczelnik BEP OIPN we Wrocławiu dr Krzysztof Szwagrzyk, naczelnik BEPOIPN w Rzeszowie dr Krzysztof Kaczmarski, przedstawiciele władz województwamałopolskiego, wicewojewoda Opola Arkadiusz Karbowiak, kompania reprezentacyjnai orkiestra wojskowa garnizonu krakowskiego Wojska

Polskiego, przedstawicieleorganizacji kombatanckich: Światowego Związku Żołnierzy AK, ZrzeszeniaKombatackiego Wolność i Niezawisłość, Związku Więźniów Politycznych OkresuStalinowskiego, Związku Młodocianych Więźniów Politycznych „Jaworzniacy”,pracownicy IPN Oddziałów w Krakowie i Wrocławiu, uczniowie krakowskich gimnazjówi liceów. Mszę w kaplicy odprawił ks. Jerzy Pająk, zaś modlitwę nad grobemcelebrował o. Józef Marecki.

Całością prac związanych z przygotowaniami do pogrzebu, z ramienia krakowskiegoOddziału Instytutu Pamięci Narodowej, kierowała Elżbieta Jakimek – Zapart.

Edward Cieśla ps. „Zabawa” urodził się 22 lutego 1923 roku w Studzianie, pow.Przeworsk. Był synem Jana (właściciela gospodarstwa rolnego i zakładurymarskiego) oraz Karoliny z d. Majcher. Do szkoły powszechnej uczęszczał wPrzeworsku. Ukończył tam również trzy klasy gimnazjalne w Gimnazjum i Liceum im.Władysława Jagiełły.

Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku. W czasie okupacji niemieckiejukończył czwartą klasę gimnazjalną i zdał małą maturę. Uczestniczył w tajnychkompletach licealnych. Wiosną 1943 r. zdał maturę przed konspiracyjną komisjęegzaminacyjną w Przeworsku. 3 maja 1942 r. został zaprzysiężony przez dowódcęPlacówki ZWZ-AK Przeworsk-wieś Franciszka Domkę „Wachę”. Początkowo przydzielonogo na stanowisko zastępcy szefa propagandy Obwodu AK Przeworsk. Do 1943 r. wstopniu strzelca pełnił na Placówce AK Przeworsk-wieś funkcję kolportera prasykonspiracyjnej. Po akcji scaleniowej został przydzielony do 26. plutonuwywodzącego się z BCh. W późniejszym okresie przydzielono go do plutonudywersyjnego Obwodu Przeworsk dowodzonego przez Jana Balawendera „Puchacza”. Zuwagi na typ urody (niebieskie oczy i rude włosy) oraz dobrą znajomość językaniemieckiego niejednokrotnie uczestniczył w akcjach dywersyjnych przebrany wniemiecki mundur. Od listopada 1943 r. był słuchaczem konspiracyjnej SzkołyPodchorążych. Ukończył ją w marcu 1944 r. z pierwszą lokatą. W 1944 r. dowodziłtrzema patrolami skoczków kolejowych i był zastępcą dowódcy 1. plutonu woddziale dywersyjnym „Prokopa”. Wielokrotnie brał udział w akcjach dywersjikolejowej. Od marca był dowódcą drużyny w plutonie partyzanckim dowodzonym przezJana Słysza „Jodłę”. W czasie Powstania Warszawskiego pozostawał w pogotowiu dowymarszu na

pomoc walczącej stolicy, do czego jednak nie doszło ze względu narozbrajanie oddziałów AK przez Sowietów.
Po zajęciu Rzeszowszczyzny przez Sowietów był poszukiwany przez NKWD i UB. 9sierpnia został mianowany dowódcą 2. plutonu w 3. kompanii OP 40. Poaresztowaniu przez UB por. Jana Słysza „Jodły" objął dowództwo jego plutonu. Odjesieni 1944 r. brał udział w działaniach zgrupowania partyzanckiego ObszaruLwowskiego AK kryptonim „Warta" (kompania „D14", dowodzona przez mjr. DraganaSotirovicia). Został zastępcą dowódcy plutonu Włodzimierza Białka „Zycha".
W lipcu 1945 roku, po demobilizacji oddziałów „Warty", wyjechał do Bytomia. 2września za pośrednictwem Francuskiej Misji Repatriacyjnej wyjechał przez Pilznoi Regensburg do amerykańskiej strefy okupacyjnej w Niemczech. 20 wrześniaprzybył do obozu w Murnau. W złożonym po przybyciu do obozu meldunku wystąpił zprośbą o przyjęcie go do 2. Korpusu we Włoszech. Deklarował chęć służenia woddziałach spadochronowych lub w broni pancernej. Ostatecznie został żołnierzemKompanii Wartowniczych w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec. Nawiązałkontakt z oficerem Oddziału II Wojciechem Drewniakiem, który zaangażował go doakcji przeprowadzania do Włoch z kraju rodzin oficerskich korpusu. Otrzymałpolecenie powrotu do kraju i zorganizowania przerzutu tych rodzin do Niemiec.Jako kurier wrócił do Polski w styczniu 1946 roku.
Został aresztowany 16 stycznia, zaraz po przekroczeniu granicy. Wojskowy SądRejonowy w Warszawie wyrokami z dnia 17 marca i 21 listopada 1947 skazał go nakarę śmierci, lecz w wyniku rewizji skazano go ostatecznie na 6 lat więzienia, apo zastosowaniu amnestii na 3 lat więzienia. Wyrok odbywał w więzieniu weWronkach.
Został zwolniony 10 stycznia 1949 roku. Jesienią zapisał się na studia w WyższejSzkole Handlowej we Wrocławiu. Korespondował wówczas w sprawie możliwościwydostania się na Zachód ze swym bratem Tadeuszem, kierownikiem znajdującej sięw Monachium placówki informacyjno-wywiadowczej Biura Planowania pracującego narzecz władz RP na Uchodźstwie. Na wiadomość o aresztowaniu przez UB Tadeusza,który w listopadzie 1949 r. przybył jako kurier do kraju, zorganizowałpięcioosobową grupę, której celem było zdobycie środków na wydobycie go zwięzienia.
21 listopada 1950 r. Edward Cieśla został aresztowany w Opolu przez UB w czasieakcji rekwizycyjnej. Początkowo w śledztwie nie przyznawał się do niczego,jednak został zdradzony przez jednego z członków grupy. Wyrokiem z 28 lutego1952 r. WSR w Opolu w składzie: przewodniczący kpt. Franciszek Pastuszka, sędziawojskowy por. Leon Szydłowski i asesor ppor. Tadeusz Mastalerz, w obecnościprokuratora wojskowego kpt. Zdzisława Limbacha oraz przy udziale protokolantasekretarza kontraktowego Stanisława Sadeckiego, skazał go na karę śmierci. 25kwietnia Najwyższy Sąd Wojskowy utrzymał wyrok w mocy. 3 sierpnia BolesławBierut nie skorzystał z prawa łaski.
9 sierpnia 1952 r. wyrok został wykonany w więzieniu w Opolu. List pożegnalnyEdwarda Cieśli do rodziców został skonfiskowany i nigdy nie dotarł do rąkadresatów. Prokurator wojskowy z Opola kpt. Stanisław Urbaniak odmówił wydaniazwłok rodzinie.
Na mocy ustawy o uznaniu za nieważne wyroków wydanych za działalność na rzeczniepodległego bytu Państwa Polskiego, w latach 1993-1994 sądy unieważniły wyrokiwydane na Edwarda Cieślę, za wyjątkiem punktu mówiącego o przekazaniu

rozkazulikwidacji grupy Ukraińców.
2 maja 1945 roku Edward Cieśla został przedstawiony do odznaczenia KrzyżemWalecznych.
Podobnie tragiczny los spotkał brata – Tadeusza Cieślę (ur. 31 marca 1919 r.),więźnia obozu koncentracyjnego Auschwitz w latach 1940-1944, żołnierzakonspiracji antykomunistycznej – 1945 r., wielokrotnego kuriera wojskowego zZachodu do Polski w latach 1945-1949, kierownika placówki Biura Planowania wMonachium. Wyprawiony do Kraju w listopadzie 1949 r. dla wyjaśnienia losówzaginionej kurierki został aresztowany przez UB i wyrokiem WSR w Warszawie z 21grudnia 1950 r. skazany na karę śmierci. Stracony 9 lipca 1952 w więzieniumokotowskim w Warszawie. Miejsce jego pogrzebania nadal pozostaje nieznane.